

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

VJ-56/2006/27.

Ikt.sz: Vj-56/2006/11.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Nyrt. (Budapest) eljárás alá vont vállalkozás ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma miatt indított eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács megállapítja, hogy az eljárás alá vont vállalkozás 2003. októberétől egyes piaci tájékoztatásaiban fogyasztómeztévesztésre alkalmasan közölte, hogy hitelkártya termékeit a fogyasztó „akár 45 napig kamatmentesen használhatja”.

Vele szemben 100.000.000 Ft, azaz Egyszázmillió forint bírságot szab ki, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételei számlájára.

A határozat felülvizsgálatát az eljárás alá vont vállalkozás a kézbesítéstől számított 30 napon belül kérheti a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

Az eljárás tárgya az eljárás alá vont vállalkozás (a továbbiakban: OTP) hitelkártya termékeire adott kamattájékoztatásainak fogyasztómeztévesztésre alkalmassága.

I.

A Versenytanács az ügyfél előadása, a csatolt és beszerzett írásbeli bizonyítékok, a többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpvt.) 71. §-a nyomán készült vizsgálati jelentés alapján a következő tényállást állapította meg:

Az érintett piac

A legtágabb értelemben vett országos érintett piacon a pénzügyi intézmények a pénzügyi szolgáltatások széles választékát (hitel, befektetés, megtakarítás, stb.) kínálják a fogyasztóknak.

Az eljárással érintett piaci szegmensben a hitelnyújtás számos formájának egyike a fogyasztó számára díjak és költségek viselése ellenében szabadfelhasználású, meghatározott összegű hitelkeret biztosítása, amelyet hitelkártya szimbolizál.

A hitelkártyával az ügyfél a kerete erejéig vehet fel készpénzt, illetve vásárolhat árut. A hónap végén a kártyabirtokos eldöntheti, hogy a tranzakciókat tételesen tartalmazó bankérintőben meghatározott határidőig teljesen kiegyenlíti-e tartozását vagy csak a szerződésben meghatározott minimális mértékben, és így részletekben törleszt.

A szabályozási háttér

A készpénzkímélő és a készpénz helyettesítő funkciót ellátó bankkártyák kibocsátására, használatára vonatkozóan számos jogszabály tartalmaz rendelkezéseket, így különösen a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) szerint pénzügyi szolgáltatás a hitel és pénzkölcsön nyújtása, az elektronikus pénz, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátása, az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtása, s üzletszerűen kizárólag a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) e törvény alapján kiadott engedélyével kizárólag pénzügyi intézmény végezheti, ha e törvény eltérően nem rendelkezik (3. § (1) bekezdés b), e) pont, 4. § (2) bekezdés).

Pénzügyi intézmény a hitelintézet (5. §), a pénzügyi vállalkozás (6. §). Az 5. § (2) bekezdés c) pontja alapján kizárólag hitelintézet jogosult készpénz-helyettesítő fizetési eszköz

kibocsátására, illetőleg az ezzel kapcsolatos szolgáltatás nyújtására, a 6. § (3) bekezdésében foglalt kivétellel.

A Hpt. 2. sz. mellékletének értelmező rendelkezései tartalmazzák a fogalom magyarázatokat (készpénz-helyettesítő fizetési eszköz, fogyasztási kölcsön, stb.).

A Hpt. 203. § (1) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni. A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben meghatározott tájékoztatást a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni, valamint az ügyfél kívánságára azt ingyenesen az ügyfél rendelkezésére bocsátani, továbbá elektronikus kereskedelmi szolgáltatás nyújtása esetén az ügyfelek számára folyamatosan és könnyen hozzáférhető módon, elektronikus úton is elérhetővé tenni.

A Hpt. 203. § (3) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben hirdetményben közzétenni, valamint elektronikus kereskedelmi szolgáltatások nyújtása esetén folyamatosan és könnyen hozzáférhető módon, elektronikus úton is elérhetővé tenni: a) az általános szerződési feltételeit is tartalmazó üzletszabályzatait, b) az ügyfelek számára ajánlott pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokkal (ügyletekkel) kapcsolatos szerződési feltételeket, c) a kamatokat, szolgáltatási díjakat, az ügyfelet terhelő egyéb költségeket, a késedelmi kamatokat, valamint a kamatszámítás módszerét.

A (4) bekezdés szerint a pénzügyi intézmény köteles az ügyfél kívánságára ingyenesen rendelkezésre bocsátani a) üzletszabályzatait, továbbá b) a jogszabály által nyilvánosságra hozni rendelt adatokat.

A Polgári Törvénykönyvről szóló módosított 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 522. § (1) bekezdése alapján bankhitelszerződéssel a pénzintézet arra vállal kötelezettséget, hogy jutalék ellenében meghatározott hitelkeretet tart a másik szerződő fél rendelkezésére, a keret terhére - a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén - kölcsönszerződést köt, vagy egyéb hitelműveletet végez. Az 523. § (2) bekezdése szerint ha a hitelező pénzintézet, - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - az adós kamat fizetésére köteles (bankkölcsön).

A betéti kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III. 5.) Kormányrendelet további rendelkezéseket tartalmaz a különböző termékek, lehetőségek közötti tájékozódást szolgáló teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) tekintetében, valamint a pénzforgalomról szóló 232/2001. (XII.10.) Kormányrendelet, a pénz- és elszámolás-forgalom és a pénzfeldolgozás szabályairól szóló 9/2001. (MK 147.) MNB rendelkezés.

A 232/2001. (XII. 10.) számú Kormányrendelet 2. § rendelkezik g) pontjában a távolról hozzáférést biztosító fizetési eszköz, a h) pont az elektronikus pénzeszköz és i) pontja az elektronikus fizetési eszköz meghatározásáról.

A kamat, az értékpapírok hozama és a teljes hiteldíj mutató számításáról és közzétételéről szóló 41/1997. (III. 5.) Kormányrendelet 13. § (4) bekezdése értelmében, amennyiben a pénzügyi intézmény hirdetésében szerepel a hitel kamata, bármilyen költsége vagy törlesztőrésze, a THM-et is fel kell tüntetni legalább ugyanakkora méretben és megjelenítésben. A 8. § (1) bekezdése alapján a THM az a belső kamatláb, amely mellett az ügyfél által visszafizetendő tőke és hiteldíj egyenlő a hitel folyósításáig bezárólag - a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel - fizetett összes költséggel csökkentett hitelösszeggel.

A Hpt. 212. § (2) bekezdése alapján a teljes hiteldíj a fogyasztó által a kölcsönért fizetendő terhelés, amely tartalmazza a kamatokat, folyósítási jutalékokat és minden egyéb – a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő – költséget.

A hitelintézetek által kínált hitelkártya-termékek esetében a THM-be beleszámítandó költségelem a PSZÁF 2005. évi állásfoglalása alapján a kártya éves díja, a számlavezetési díj, a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő költség, amelyek nem a fenti Kormányrendelet 8. § (2) szerinti kivételek.

A PSZÁF a fogyasztók pénzügyi szervezetek általi tájékoztatásáról szóló 15/2001. számú ajánlásának 1. pontja általános alapelvként rögzíti, hogy a fogyasztó tájékoztatása során a pénzügyi szervezet legyen figyelemmel a fogyasztóval szemben fennálló fokozott tájékoztatási, együttműködési kötelezettségére, a tájékoztatás (7. pont) legyen pontos, egyértelmű, közérthető. Az ajánlás külön foglalkozik a termékek iránti érdeklődést felkeltő, különleges jelentőségű reklámokkal és az elektronikus kereskedelem keretében történő tájékoztatás egyes kérdéseivel is.

A kártyafajták és a piaci tendenciák

Az Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) adatai¹ szerint 2001. és 2005. között másfélszeresére, 0,50-ről 0,73-ra emelkedett az egy főre jutó fizetési kártyák száma. 2005. végéig huszonegy bank és egy pénzügyi vállalkozás összesen 7.382.479 kártyát bocsátott ügyfelei rendelkezésére, amelyből lakossági bankkártya 7.099.339 volt.

2005. évben a 2004. évi 4%-os növekedési arány 13%-ot elérve ismét kétszámjegyűvé vált. Egyrészt a kibocsátás szempontjából piacvezető bankok egy része továbbberősítette pozícióját, másrészt az egy-kétszázézes darabszámmal rendelkező bankok közül többen is 40%, vagy ezt meghaladó volt a növekedés üteme.

➤ A kártyafajtákon belül az ún. betéti kártyák részaránya a legmagasabb, 86%. Közülük 81% a "tisztán" betéti kártya, amely a kártyabirtokos bankszámlájához kapcsolódóan a számlaegyenleg erejéig egyaránt alkalmas lehet készpénzfelvételre és vásárlásra. A kártyák 5%-a esetében a konstrukció része egy hitelkeret is, ez esetben a kártya hitelszámlához kapcsolódik ugyan, viszont a kártya betéti kártyának minősül, azaz a konstrukcióhoz nem tartozik kamatmentes periódus. Húsz bank bocsátja ki az első, hat a második típust, a kettő aránya együttesen 6%-al csökkent előző évhez viszonyítva. Egyrészt a korábbi kamatmentes periódus nélküli konstrukciók folyamatosan alakulnak át hitel/credit termékekké, másrészt a bankok egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek hitelkártya üzletágukra.

➤ Magyarországon csekély, 1% alatti a terhelési kártyák részaránya; ilyen jellegű terméket négy bank és egy pénzügyi vállalkozás ajánl ügyfeleinek. A terhelési kártya esetében a kártyabirtokos kártyája egy olyan hitelkerethez kapcsolódik, amelynek felső határát nem feltétlenül állapítják meg, hó végén a kártyabirtokosnak teljes tartozását ki kell egyenlíteni.

➤ Az eljárással érintett piaci szegmensben a hitelkártyák száma 2004. évhez képest csaknem kétszeresére nőtt, 8%-ról 14%-ra. A 2005. december 31-ig kibocsátott kártyák száma 1.027.824 volt. A konstrukcióban tizennégy bank érdekelt, az OTP-n kívül az alábbi vállalkozások: Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Rt., CIB Közép-Európai Nemzetközi

---

¹ A fizetési kártya üzletág Magyarországon (2005. év) - MNB - Pénzforgalmi emissziószabályozási és szervezési főosztály, Keszty-Harmath Zoltánné, Vj-56/2006/16.

Bank Zrt., Citibank Rt., Credigen Bank Zrt., ERSTE BANK HUNGARY Nyrt., HVB Bank Hungary Zrt., Inter-Európa Bank Rt., Kereskedelmi és Hitelbank Nyrt., Magyar Cetelem Bank Zrt., Magyar Takarékszövetkezeti Bank Rt., Magyarországi Volsksbank Zrt., MKB Bank Nyrt., RAIFFEISEN BANK Zrt..

A PSZÁF szerint hitelkártya esetén a kibocsátó hitelintézet a kártya birtokosának akár negyvenkét napra szerződésben meghatározott feltételek mellett hitelkeretet bocsát a rendelkezésére, amelyen belül a kártya birtokosa fizetést teljesíthet. A türelmi időszakban a tartozás kamatmentes, a határidő után fennmaradó, kiegyenlített összegre azonban kamatot kell fizetni (bizonyos részt így is mindenképpen törleszteni kell).

Az MNB-nek a fizetési kártya üzletág 2005. évi adataira vonatkozó tanulmánya szerint hitelkártya-használat esetén az ügyfél tartozása a fizetési határidő előtt kamatmentes, a határidő után fennmaradó kiegyenlített összegre azonban kamatot kell fizetnie.

A Mastercard² www.mastercard.com címen elérhető internetes honlapján a gyakran ismétlődő kérdések cím alatt a következő választ adja: "Amennyiben azt választja, hogy nem fizeti ki számláját teljes mértékben minden hónapban, kötelezve lesz legalább egy minimum összeg és a fennmaradó egyenleg után pénzügyi díjak fizetésére."

A kamatmentesség általában nem vonatkozik készpénzfelvételi műveletekre.

A türelmi időszakot követően a gyakorlatban - a jelenleg hatályban lévő hirdetések, üzletszabályzatok/általános szerződési feltételek alapján - az érintett piacon a kamatszámítás több módja különböztethető meg:³

1. A tranzakció időpontjától a még nem törlesztett összeg után számít fel kamatot pl. a Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Rt., a Credigen Bank Zrt., a HVB Bank Hungary Zrt., a RAIFFEISEN BANK Zrt., a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Rt., a Magyarországi Volsksbank Zrt.; ez a módszer minősült korábban - az MNB által is alátámasztottan - jellemzőnek;

---

² A versenyfelügyeleti eljárásban az OTP által kibocsátott bankkártyák közül többek között a MasterCard, a MasterCard Multipont és a MasterCard Arany kártyákkal kapcsolatos tájékoztató versenyjogba ütközését kellett elbírálni.

³ Vj-56/2006/7,15.

2.1. A tranzakció időpontjától kezdődően a vásárlás teljes összegére számít fel kamatot az OTP, a CIB Közép-Európai Nemzetközi Bank Zrt., az MKB Bank Nyrt., az ERSTE BANK HUNGARY Nyrt., a Kereskedelmi és Hitelbank Nyrt., az Inter-Európa Bank Rt., a Citibank Rt.);

2.2. A vásárlás összegére az esedékesség havának első napjától számít kamatot a Magyar Cetelem Bank Zrt..

➤ A piacon egyre nagyobb számban található az ún. co-branded, a bankok által kereskedői szervezetek bevonásával kibocsátott, illetve non-profit szervezetek bekapcsolódásával az ún. affinity kártyák. Az előző évben 29%-al emelkedett a számuk, kibocsátásukban tizenegy bank érdekelt.

➤ Az ún. business kártyák kifejezetten üzleti jellegű kiadások kiegyenlítésére szolgálnak, részarányuk 3,8%, tizenkilenc banknál és egy pénzügyi vállalkozásnál elérhetőek.

➤ Megjelentek továbbá a piacon az internetes vásárlások biztonságát növelő, ún. virtuális kártyák, számuk 69.000 volt 2005. végén. Öt bank ajánl ügyfelei részére olyan kártyát vagy kártyaszámot, amely kizárólag internetes kereskedőknél használható áru és szolgáltatás ellenértékének kifizetésére.

Magyarországon jelenleg négy nemzetközi kártyatársaság, a VISA, a Mastercard, az American Express és a Diners kártyáit, illetve a saját védjeggyel ellátott kártyákat bocsátják ki. A kártyatársaságok többféle bankkártyával rendelkeznek, s egy-egy kártya kibocsátásával több hazai vállalkozás is foglalkozik. Így különféle kibocsátású és felhasználhatóságú kártyák vannak jelen a magyar piacon, amelyeket a különféle felhasználó helyek egymással párhuzamosan is elfogadnak.

A bankkártyával történő elektronikus készpénzfelvételt részben az ATM berendezések, részben a bankfiókokban és postahivatalokban működő POS berendezések biztosítják; 2005. végén 3.531 ATM és 9.988 postai és bankfióki POS működött.

A kártyával történő árufizetést lehetővé tevő, a kereskedői pénztárakban felszerelt POS berendezések száma 4%-os növekedéssel 29.538 volt, illetve 1.109 kézi lehúzó szerkezet (imprinter) működött, bár utóbbiak száma folyamatosan csökken.

Magyar kibocsátású kártyákkal a kártyabirtokos ügyfelek 2005-ben 203 millió műveletet hajtottak végre bel- és külföldön, 5.220 milliárd forint értékben, amely adatok 11, illetve 9%-os növekedést jeleznek előző évhez képest, és 70, illetve 92%-os emelkedést öt év távlatában. Az adatok alapján mind a műveletek száma, mind az értéke egyre lassuló ütemben ugyan, de évről évre nő. A belföldön lebonyolított műveleteken belül pedig a vásárlások száma és értéke, bár szintén lassuló ütemben, de az elmúlt öt év során megháromszorozódott, és a kisebb értékű vásárlások fedezése is egyre gyakrabban készpénzkímélő módon, kártyával történik.

A PSZÁF 2005. évi jelentése alapján 2004-hez képest a lakosság (háztartások) részaránya a bankrendszer hiteleiből 27,4%-ról 29,7%-ra növekedett, illetve gyorsan bővül a különféle kártyahitelek aránya. A PSZÁF 2006. első negyedévi gyorsjelentése alapján a személyi, a folyószámla és a bankkártya hitelek 10%-os első negyedévi és 43%-os éves növekedést értek el.

A lakossági bankkártyák piaca többszereplős és megtámadható, ami különösen a hitelkártyák piaci szegmensét jellemzi, ahol a kártya birtoklásának nem szükséges feltétele, hogy a kártyabirtokos folyószámlát is nyisson a kártyát kibocsátó banknál. A fogyasztó számára különösebb hátrányt nem jelent, ha viszonylag kis piaci részesedésű bank hitelkártyájával rendelkezik. Némiképpen más a helyzet a betéti kártyák piacán, ahol a kártya birtokosának a kibocsátó banknál folyószámlával kell rendelkeznie.

Az MNB fogyasztási hitelezési tendenciákkal foglalkozó tanulmányának⁴ megállapításai szerint a növekvő kínálatot jól tükrözi, hogy a bankok a háztartási üzletágban jelentős összegeket fordítanak az értékesítés ösztönzésére, illetve az értékesítési hálózatok kiépítésére.

A háztartási piacépítés több ok miatt is költségesebb. Egyrészt az elaprózott potenciális kereslet megtalálása, megfelelő tájékoztatás nyújtása, a pénzügyi kultúra növelése elsősorban költséges tömegmarketingeszközöket igényel, másrészt a potenciális ügyfélhez közel kell kerülni, az értékesítési hálózatok növelésére jelentős erőfeszítéseket kell tenni. A

---

⁴ A fogyasztási hitelezés tendenciái, kapcsolódó kockázatok és azok kezelése a magyarországi hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások gyakorlatában -MNB - Czinege Éva, Dávid Zsuzsanna, Szalay György, 2004., Vj-56/2006/18.

folyamatot jól mutatja, hogy a háztartási szegmens felfutásával párhuzamosan a marketingköltségek a működési kiadásokat meghaladóan növekedtek az elmúlt években és 2004-ben még nagyobb lendületet vettek, míg a nagyvállalati üzletágban arányuk 1% körül stagnál.

Az alkalmazott hirdetési csatornákat illetően a leghatékonyabb közvetítő a televízió, melyet a termék jellegétől függően a nyomtatott sajtó, plakát, rádió, valamint az internet egészíti ki. Jellemzőek még a hirdetések, a szórólapok, a számlakivonatokhoz mellékelte tájékoztatók, illetve az internetes megjelenésekkel párhuzamosan a honlapon elhelyezett tájékoztatások.

Az OTP

2005. évi Éves beszámolója és Üzleti jelentésének megállapításai szerint az OTP a magyar lakossági banki piac legnagyobb szereplője. 2005-ben a Global Finance, az Euromoney és a The Banker is az OTP-t választotta a legjobb és egyben a legjobban fejlődő magyarországi banknak.

Az OTP 3.597,0 milliárd forintos 2005. évi mérlegfőösszege a bankrendszer összes eszközének 19,4%-a. A mérlegfőösszeg 2005. évi 552 milliárd forintos, 18,1%-os növekedése jelentős, 14,8%-os reálértékű növekedést jelent (dec./dec. infláció: 3,3%), amely megegyezik a magyar bankrendszer mérlegfőösszegének növekedési ütemével.

Nettó kamatbevétele 2005-ben 170,3 milliárd forint volt, 15,1%-kal magasabb, mint az előző évben. A nettó kamatbevétel növekedése – a kamatok évközbeni jelentős csökkenése mellett – 280,3 milliárd forintos kamatbevétel (2,7%-os csökkenés) és 110 milliárd forintos kamatkiadás (21,6%-os csökkenés) eredményeként alakult ki. A nem kamatjellegű bevételek 2005-ben 22,6%-kal, 138,7 milliárd forintra növekedtek, arányuk az összes bevételből 43,3%-ról 44,9%-ra emelkedett.

Összegezve az OTP 2005. évi bevételi tételeit:

- kamatok
- bevétel értékpapírokból
- jutalékbevételek
- pénzügyi műveletek nettó nyeresége

- egyéb bevétel

Összesen: 632.334 milliárd Ft.

A Versenytanács 2005. december 8-án kelt Vj-111/2005/14. sz. határozatában megállapította, hogy az OTP 2005. április 15-től 2005. május 15-ig tartó akciója alatt személyi kölcsön szolgáltatását fogyasztómegettevesztésre alkalmas magatartással népszerűsítette, s ezért vele szemben 10.000.000 Ft jelzesszerű bírságot szabott ki. A határozat bírói felülvizsgálat alatt áll.

Az OTP és a hitelezés

Az OTP Bankcsoport az OTP-ben elsősorban folyószámla, hitelkártya, áruhitel, személyi- és jelzálog típusú hiteleket kínál.

A lakossági hitelek 88,8 milliárd forinttal növekedtek, állományuk 2005. végén 460,1 milliárd forintot tett ki, ami 23,9%-kal haladja meg az előző évit. Ezáltal az OTP a háztartások hiteleiből a piacon 12,7%-kal részesedett 2005-ben.

Az OTP 2003. októberében lépett a készpénzfelvételre és áruvásárlásra jogosító hitelkeretet biztosító versenytársak körébe. A hitelkamat egyéni hitelbírálattól függő, mintegy 130.000 Ft-tól 2.000.000 Ft-ig terjedő összegének használata ellenében évi 2.000 Ft-tól 15.000 Ft-ig terjedő díj, kamatok, költségek és egyéb díjak fizetése terheli a fogyasztót.

A hitelkártyákhoz kapcsolódó kihelyezés-állomány az előző évinek több mint 2,5-szeresére nőtt és elérte a 12,3 milliárd forintot 2005. december 31-re.

2005. végén az OTP által kibocsátott kártyák száma 3.820 ezer volt (2004-ben 3.641 ezer), amely 4,9%-kal magasabb, mint egy évvel korábban.

Az MNB által közzétett éves jelentés szerinti hitelkártya-kibocsátást alapul véve az OTP-nek a 2005. december 31-ig kibocsátott 133.502 klasszikus hitelkártya révén 12,99%-os piaci részesedése van.⁵

---

⁵ Vj-56/2006/12.

A lakossági üzletágban kibocsátott forint alapú betéti- és hitelkártyák száma 2005. december végén 4,7%-os növekedéssel megközelítette a 3,7 milliót, szemben a 2004. év végi 3,5 millióval. Ezen belül a folyószámla tulajdonosok számára kibocsátott klasszikus betéti kártyák száma 2.784 ezer, a Multipont betéti kártyák száma 500 ezer volt, a kifutó B- és C-hitel kártyákból már csak 105 ezerrel rendelkezett az OTP 2005. végén. A 2003. végén bevezetett klasszikus hitelkártyák száma 2005. végére közel 134 ezerre duzzadt. Az OTP 2005-ben tovább bővítette a hitelkártya portfoliót, amelyen belül az AMEX hitelkártyákból év végéig 52 ezer került értékesítésre, s bővítette a kártyákkal kapcsolatos szolgáltatásokat.

A készpénzfelvételt és a bankkártyával történő vásárlást biztosító berendezéseken belül a bank ATM-jeinek száma az egy évvel korábbi 1.400-ról 1.500-ra emelkedett. 2005-ben a saját ATM hálózatában 76,1 millió tranzakciót bonyolítottak le 2.188 milliárd forint értékben, míg az OTP által kibocsátott kártyákkal 70,5 millió ATM tranzakció valósult meg 1.978 milliárd forint értékben. Összehasonlítva az előző évvel, az elfogadói oldalon a tranzakciók átlagos értéke 27,0 ezer forintról 28,7 ezer forintra, a bevétel pedig 30,6%-kal nőtt. Az üzletekben és bankfiókokban elhelyezett POS terminálok száma 2005. december 31-én 25.545 volt, 3.801-al több, mint egy évvel korábban. Ezekből az OTP 3.439 POS terminált a saját fiókjaiban, 17.171-et kereskedelmi, 4.935 terminált pedig postai elfogadóhelyeken üzemeltetett. A kereskedelmi elfogadóhelyekre kihelyezett POS terminálok száma 24,3%-kal növekedett 2005. során. Az OTP saját kereskedelmi POS termináljain 2005-ben 63 millió tranzakciót hajtottak végre 527 milliárd forint értékben, ezzel a tranzakciók száma és a forgalom 21%-kal nőtt. A kibocsátói oldalon a tranzakciók száma 17,2%-kal, a forgalom 18,3%-kal növekedett 2004-hez képest, így 50 millió tranzakcióval 375 milliárd forintos forgalmat bonyolítottak az ügyfelek.

Az OTP-nek jelentős piaci pozíciója van az elektronikus csatornák tekintetében, az "internetbankolók" körében a piac felét birtokolja. 2005-ben a tovább bővült funkciókkal rendelkező szolgáltatásokat 418 ezer ügyfél vette igénybe.

A fogyasztói tájékoztatások

Az OTP adatszolgáltatásából ismerten a 2003. őszi piacra lépéstől kezdve a piaci fogyasztói tájékoztatást hordozó eszközök közé a tv, a nyomtatott sajtó, az óriásplakát, a szórólap, az

internet, a terméktájékoztató leporelló, valamint a Hirdetmény és az Üzletszabályzat tartozik.

Tv-reklám, óriásplakát

- A tv-reklám, egyes óriásplakátok részletek közzlése nélkül az OTP-re, szolgáltatására úgy hívja fel a figyelmet, hogy csupán a fogyasztók hitelfelvételének célszerűségét alátámasztó általános kijelentéseket tartalmaz, pl. „Hó végén vannak a legjobb leértékelések, OTP HITELKÁRTYA, JÖHET BÁRMI ! www.otpbank.hu, vagy „A hűtő és a mosógép mindig egyszerre romlik el” stb. (V/27/1 jkv-i melléklet). A hirdetések időszerűsége csak az egyik óriásplakáton azonosítható, mert maga a plakát 2004. június 30-ával tünteti fel a kedvezményes időszak végét. („A háziuliban mindig a lakás legértékesebb tárgyát verik le a haverok, OTP HITELKÁRTYA, JÖHET BÁRMI ! THM 15,38% - az 50 %-os kedvezménnyel - 2004. június 30-áig”).
- Ugyanakkor az óriásplakátok többsége olyan óriásplakátokhoz is kapcsolható, amelyek az OTP eljárásbeli szolgáltatásáról részleteket közölnek 2004. június 30. akció befejezési időponttal (V/27/2. sz. és V/27/4. sz. jkv-i mellékletek). A részleteket közlő óriásplakátok tartalma a V/27/2. sz. és a V/27/4. sz. jelölésnek megfelelően kétféle:
  - a) részleteket úgy közöl, hogy magyarázatát nem adja, de feltünteti az OTP honlapját:
„OTP Hitelkártya jöhet bármi !
Akár 45 napig kamatmentesen, egyébként csak havi 1,2% kamattal !”
  - b) az óriásplakátok részleteket közlő másik csoportja bevezető mondatában megismétli a hitelcélszerűségi kijelentéseket, amelyhez az a) alatti szöveghez tartalmilag hasonló kiegészítést fűz:
„Hitelkártyájával díjmentesen – és akár 45 napig kamatmentesen – vásárolhat, 2004. június 30-ig pedig egyéb tranzakciói után is csak havi 1,2% kamatot számítunk fel”.
Ezt a kiegészítést az OTP még további részlettel toldja meg: „Ha a 45 napos periódus végéig a *vásárlásra* költött összeget teljes összegében visszafizeti, akkor költése kamatmentes volt”.

2004. II. feléből, 2005-ből, 2006-ból egyéb óriásplakát nem ismert.

Szórólap

- A 2003. novemberi keltezésű, ismeretlen mennyiségű szórólapban ugyancsak hangsúlyos az „akár 45 napig kamatmentes” szóhasználat, kizárólag *vásárlásra* vonatkozathatóan, amennyiben a fogyasztó „teljes tartozását törlesztette a megadott napig”. A „teljes tartozás” mibenlétét nem részletezi (V/27/4. sz. jegyzőkönyvi melléklet).

A 2004. márciusi keltezésű ismeretlen mennyiségű másik szórólapban (V/27/4. sz. jkv. melléklet) ugyancsak hangsúlyos az „akár 45 napig kamatmentes” szóhasználat, kizárólag *vásárlásra* vonatkozathatóan. A V/27/2. sz. alatti óriásplakátok „egyébként csak havi 1,2% kamattal” kifejezésével egybehangzóan rögzíti 2004. június 30-áig irányadóan:

- a kamatmentes időszakon túl is csak havi 1,2% kamatot kell fizetni a tartozás után
- a hitelkártya zárlati díját elengedi az OTP
- tranzakciós díj nélkül vehető fel készpénz az OTP Bankjegy-automatáknál

A kamatmentesség egyetlen feltételeként ebből a szórólapból csak a *vásárlás* ténye állapítható meg, amelyhez azt teszi hozzá az OTP, hogy „tartozását pedig rugalmasan törlesztheti”.

Termékismertető leporelló

- A 2003., 2004., 2005., 2006-ból származó, az eljárás tárgyát illetően változatlan szövegezésű termékismertető leporellókban ugyancsak hangsúlyos az „akár 45 napig kamatmentes” kifejezés használata, de egyöntetűen és egyértelműen levonható belőlük, hogy a kamatmentesség csak *vásárlásra* vonatkozik, s arra is csak akkor, ha a fogyasztó „teljes tartozását” megfizette. A „teljes tartozás” mibenlétét is közérthetően részletezik, amelyen a vásárlások, a készpénzfelvételek, a kamatok, költségek és díjak együttes összegét kell érteni. A leporellók között példányszáma és költsége E/27/5. sz. alatti kérelemre üzleti titkot képező jkv-i melléklet.

Internet

- Az ismertetett tájékoztatások további információért egyöntetűen az OTP internetes honlapjára, némelyik a bankfiókhoz, az ügyfélszolgálathoz is irányítja a fogyasztókat.

Az OTP – saját előadása szerint is (20. sz. irat) – internetes honlapján eljárásbeli szolgáltatásáról 2003. őszétől teljes körű ügyféltájékoztatást nem ad, de a honlapon szerepel az üzletszabályzatra utaló link, amelyre kattintva lehet a részletekről tájékozódni.

Az OTP internetes honlapján 2006-ban az alábbi tájékoztatás olvasható:⁶

"Akár 45 napig kamatmentesen vásárolhat OTP hitelkártyájával! Ha az adott 30 napos elszámolási időszakban készpénzfelvétel nem történt és Ön a fizetési határidőig a felhasznált hitelkeret teljes összegét megfizeti, az OTP Bank nem számít fel hitelkamatot az adott elszámolási időszakra. ... Ha Ön a felhasznált hitelkeret összegét a fizetési határidőig nem, vagy csak részben fizeti meg, úgy a Bank hitelkamatot számít fel a tranzakció időpontjától kezdődően."

"BLUE az American Expressstől ... akár 45 napig kamatmentesen vásárolhat ... Ha Ön a felhasznált hitelkeret összegét a fizetési határidőig nem, vagy csak részben fizeti meg, úgy a Bank hitelkamatot számít fel a tranzakció időpontjától kezdődően."

Az OTP – kérelme hiányában is – üzleti titokként kezeli a 22. sz. beadványának mellékletéhez csatolt reklámköltségét, s azon belül is a 2003. őszén és 2004. első felében folytatott teljes körű hitelkártya hirdetési kampányának (beleértve az óriásplakát kihelyezések) költségvonzatát.

Hirdetmény

Az OTP első, 2003. október 14-én kiadott hitelkártya termékekre vonatkozó Hirdetménye és annak módosításai alapján - a legutóbbi, 2006. július 1-i Hirdetményig bezárólag - a következő hitelkártya-termékeket igényelheték a fogyasztók:

Termék	Megjelenés	Hitelkeret		
Klasszikus ⁷ :			2004.11.15-től	2005.06.01-től
VISA	2003.10.14.	150.000-1.000.000	150.000-500.000	150.000-600.000
MasterCard	2003.10.14.	-,-	-,-	-,-

⁶ Vj-56/2006/5.

⁷ A 2005. január 1-i Hirdetménytől kezdődően a bank a VISA, MasterCard, MasterCard Multipoint kártyákat "Klasszikus" kártyákként egy csoportba sorolja.

MasterCard Multipont	2004.11.15.	-,-,-	-,-,-	-,-,-
MasterCard Arany	2004.05.10.	500.000-2.000.000		
Komfort	2004.06.15.	120.000	2005.06.01-től 160.000	
American Express Blue	2005.06.01.	150.000-600.000		
American Express Blue Sürgősségi kártya	2005.11.14.	200.000		
Merkantil Hitelkártya	2005.07.29.	160.000		
Áruhitelkártya	2005.07.29.	150.000		

Termék	THM
Komfort (MasterCard Electronic), Merkantil Hitelkártya	Merkantil esetén 2005.07.29-től 37,11 és 38,48%
Klasszikus: VISA, MasterCard, MasterCard Multipont hitelkártyák	34,64 - 39,28%
MasterCard Arany Hitelkártya esetén	34,48 – 38,61%
American Express Blue Hitelkártya	39,62 - 48,96%
Áruhitelkártya	2005.07.29-től 35,96% 2006.02.01-től 150.000 – 500.000 Ft 33,79 – 35,37% 100.000 – 800.000 Ft 33,54 – 36,89%

- türelmi idő 15 nap;
- hitelkamat valamennyi hitelkártya esetén havi 2,4%, kivéve:
  - 2004. június 30-ig havi 1,2% VISA vagy MasterCard Hitelkártya használatakor,
  - American Express Blue hitelkártyánál havi 2,7% 2005. június 1-11. között és 2005. július 29-től;
- minimum fizetendő összeg a felhasznált hitelkeret 5%-a, minimum 5000 forint, kivéve:
  - áruhitelkártya esetén, ekkor 2005. július 29-től kezdődően a felhasznált hitelkeret 5%-a, minimum 7500 forint, majd 2006. február 1-el módosult a felhasznált hitelkeret 4%-ra, minimum 5.000 forintra.

Üzletszabályzat

Az OTP Üzletszabályzatát az eljárási időszakban háromszor módosította (2003. december 1., 2005. június 1., 2006. május 1.).

Közös vonásuk, hogy az OTP készpénzfelvételi tranzakcióra kamatmentességet nem biztosít; a vásárlási tranzakció pedig csak akkor kamatmentes, ha az ügyfél a kártyahasználatból eredő valamennyi tartozását maradéktalanul kiegyenlíti a fizetési határidőn belül.

Az OTP az Üzletszabályzat VII. 4. pontja alapján lényegileg változatlanul a türelmi időszak elteltével terheli a hitelszámlát a mindenkor hatályos Hirdetményben meghatározott mérték és mód szerint a kártyabirtokos tartozásával, de a kivételt is rögzíti az a) és a c) pont együttes értelmezésével:

- a) Amennyiben az adott elszámolási időszakban **készpénzfelvétel nem történt, és a kártyabirtokos a fizetési határidőig a felhasznált hitelkeret teljes összegét megfizeti, a bank nem számít fel hitelkamatot** az adott elszámolási időszakra.
- b) A bank a készpénzfelvételi tranzakciók összegére és díjára, valamint a hitelkártya használatával és a számlavezetéssel kapcsolatban felmerülő egyéb díjakra és költségekre a tranzakció időpontjától kezdődően, annak teljes megfizetéséig hitelkamatot számít fel.
- c) Amennyiben a kártyabirtokos a fizetési határidőig nem, vagy csak részben fizeti meg a felhasznált hitelkeret teljes összegét, úgy a bank hitelkamatot számít fel a tranzakció időpontjától kezdődően a **vásárlási** tranzakció összegére is. A vásárlási tranzakció összegére felszámított hitelkamatot az adott elszámolási időszakot követő elszámolási időszak számlakivonatán közli a bank.
- d) Áruhitelkártyák esetében: A hitelkeret terhére végzett vásárlási tranzakciók után a bank minden esetben kamatot számít fel. Az ügyleti kamatot a vásárlási tranzakció időpontjától számítja. A hitelkártya (mind a főkártya, mind a társkártya esetében) éves díja is vásárlási tranzakciónak minősül, az ügyleti kamattal így terhelt. A számlavezetéssel és kártyahasználattal kapcsolatban felmerülő egyéb díjak és költségek esetében a bank a tranzakció időpontjától kezdődően számít fel ügyleti kamatot.

A dokumentum ezen a helyen (VII.4. pont) a „felhasznált hitelkeret” értelmezését nem tartalmazza, de az Üzletszabályzat fogalom-meghatározásai között szerepel.

Eszerint a felhasznált hitelkeret szokásosan „az az összeg, melyet a Hitelszámlás rendelkezésre álló Hitelkeretből egy adott időpontban a Kártyabirtokosok már felhasználtak, ideértve a Hirdetményben közzétett mértékű, a Hitelszámla terhére elszámolt költségeket, díjakat és kamatokat is. Az Elszámolási Időszak végén Felhasznált hitelkeretet a Bank a számlakivonaton feltünteti, azt a Szerződő fél a szerződésnek megfelelően köteles a Banknak megfizetni”.

II.

A Gazdasági Versenyhivatal figyelemmel a Tpv. 43/H. §-ra, a Tpv. 70. § (1) bekezdés szerint a jelen eljárást indította az OTP ellen, mert vélelmezte, hogy a hitelkártyáira adott kamattájékoztató gyakorlata fogyasztómeztévesztésre alkalmas.

Az eljárásnak nem lehet tárgya – hatáskör hiányában – és nem is tárgya az elszámolási rendszer megítélése, ellenőrzése.

III.

Az OTP a jogsértés hiányát kérte megállapítani.

Védekezésének elvi alapja nem tért el a Vj-111/2005. sz. eljárásban is elfoglalt álláspontjától.

Eszerint pénzügyi szolgáltatása, annak értékesítési folyamata nem hasonlítható a köznapi árucikkek forgalmazásához, mert jelentősége kiemelkedő, megfontolást igénylő, amiért is az értékesítési folyamat jogilag szabályozott, azaz kötöttpályás.

A Hpt. által előírt követelményeket betartja, az egyes bankfiókokban, az interneten hozzáférhető a jogszabály előírta Hirdetmény, Üzletszabályzat, valamint az ügyfelek rendelkezésére állnak ügyintézői, akik az ügyletek lebonyolításában mellőzhetetlenül közreműködnek.

Ehhez képest a reklám nem több, mint figyelemfelhívás, ezért nem kell szolgáltatásáról teljes körű tájékoztatást adnia, mert erre a Hirdetmény, az Üzletszabályzat / Általános Szerződési Feltételek hivatottak, amelyek végigkísérik az értékesítést a szerződéskötést

megelőző tájékoztatói időszakról a szerződéskötésig. A fogyasztó terhére esik, ha a teljes körű tájékoztatást nyújtó eszközökkel nem él.

Ahogy a Vj-111/2005. sz. eljárásban is előadta, a hivatal gyakorlatában talált olyan határozatot, amely azért nem állapított meg jogsértést, mert a reklám a részletes információ megszerzése érdekében továbbirányította a fogyasztót (Vj-170/1999.).

Az OTP előadása szerint valószínűleg, annak ellenére sem vizsgálta felül tájékoztatói szemléletét, hogy a Versenytanács a 2005. december 8-án kelt Vj-111/205/14. sz. határozatában nem osztotta a piaci magatartás versenyjogi megítélésére vonatkozó álláspontját, bár az esetleges változtatástól nem zárkózott el.

Diszkriminatívnak tartotta a jelen eljárás vele szemben történt megindítását, hiszen 2003-ban olyan piaci helyzetben kezdte nyújtani eljárásbeli szolgáltatását, hogy jónéhány versenytársa hasonló szolgáltatási feltételekkel és tájékoztatói gyakorlattal már a piacon volt, amelyen sem az OTP, sem versenytársai azóta sem változtattak.

Előadta, hogy 2003. őszi piacra lépésétől a napjainkig terjedő vizsgálati időszakban korábban teljeskörűen (tv, óriásplakát, szórólap, internet, terméktájékoztató) alkalmazta a reklámhordozókat, az idén csak terméktájékoztató leporellókat készítettett, figyelmen kívül hagyva az internetet, illetve Amex Blue kártyájának hirdetéseit.

Az „akár 45 napig kamatmentesen használhatja”, stb. kifejezést úgy értelmezte, hogy a fogyasztó feltétellel élvezheti a kamatmentességet, amire az „akár” szó nyelvi értelméből következtethet, mint maximális lehetőségre. Ha pedig a kapott tájékoztatás elégtelen a fogyasztó számára, kézenfekvő az interneten is elhelyezett Üzletszabályzat megkeresése, ahogy erre az óriásplakátok, a szórólapok, a termékismertetőik kifejezetten utalnak.

Amennyiben az Üzletszabályzat kamatmentességre vonatkozó részeinek (2003-tól változatlanul VII.4. pont) megértéséhez szükséges a „felhasznált hitelkeret” fogalom magyarázata is, azt a fogyasztó mindenképpen megismeri, ha az Üzletszabályzatot előlről kezdi olvasni.

A „kamatmentesség” feltételének tisztázása során 2006. augusztus 3-án az OTP még úgy nyilatkozott, hogyha a *vásárlási* tranzakció ellenértékét nem fizeti meg teljes összegben az ügyfél, akkor a tranzakció időpontjáig visszamenően számítja az OTP a kamatot. (A Versenytanács megjegyzése: e nyilatkozat, s néhány óriásplakát (V/27/4) ismeretében a Versenytanács tévesen korábban maga is úgy vélte, hogy a kamatmentesség feltételének

eleget tesz a fogyasztó, ha a vásárlással kapcsolatba hozható tartozását teljes összegben megfizeti határidőn belül.

Az OTP a tartott tárgyaláson a feltételkikötést akként pontosította a Versenytanács közreműködésével, hogy a fogyasztónak a kamatmentesség megszerzéséhez nemcsak az áruvásárlásra felhasznált összeget, hanem – függetlenül attól, hogy csak árut vásárolt vagy készpénzt is felvett – minden kimutatott tartozását is (áruvásárlások, készpénzfelvételek, kamatok, költségek és díjak együttes összege) meg kell fizetnie határidőn belül.

IV.

A Tpvt. 1. §-a szerint a törvény hatálya kiterjed az ország területén tanúsított piaci magatartásra, nem említve a kivételeket és a törvény személyi hatályát.

A Tpvt. 8. § (1) bekezdése tiltja a fogyasztók megtévesztését a gazdasági versenyben. A (2) bekezdés a) pontja szerint megtévesztésnek minősül különösen, ha az áru ára, lényeges tulajdonsága – így különösen összetétele, használata, az egészségre és a környezetre gyakorolt hatása, valamint kezelése, továbbá az áru eredete, származási helye, beszerzési forrása vagy módja – tekintetében valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, az árut megtévesztésre alkalmas árujelzővel látják el, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adnak.

Tpvt. 9. §: A használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.

Tpvt. 78. § (1) bekezdés: Az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

(3) bekezdés: A bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

A gazdasági reklámtevékenységről szóló módosított 1997. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Grtv.) 2. §-ának h) pontja szerint gazdasági reklám az olyan tájékoztatás, amely a szolgáltatás népszerűsítését mozdítja elő egyebek mellett, az o) pontja szerint megtévesztő minden olyan reklám, amely bármilyen módon – beleértve a megjelenítést is – megtéveszti vagy megtévesztheti azokat a személyeket, akik felé irányul, vagy akiknek a tudomására juthat, és megtévesztő jellege miatt befolyásolhatja e személyek gazdasági magatartását, vagy ebből eredően a reklámozóéval azonos vagy ahhoz hasonló tevékenységet folytató más vállalkozás jogait sérti vagy sértheti.

A Grtv. 7. §-ának (1) bekezdése tiltja megtévesztő reklám közzétételét. A (2) bekezdés alapján a reklám megtévesztő jellegének megállapításakor figyelembe kell venni különösen a reklámban foglalt azokat a tájékoztatásokat, amelyek a) az áru általános jellemzőire, b) az áru árára vagy az ár megállapításának módjára, valamint egyebek mellett a vásárlás egyéb szerződéses feltételeire vonatkoznak. A (3) bekezdés kimondja, hogy a (2) bekezdés a) pontja szerint az áru általános jellemzőjére vonatkozó tájékoztatásnak minősül különösen egyebek mellett műszaki jellemzőivel, adott célra való alkalmasságára, a használatától várható eredményre, ellenőrzöttségére, tesztelésére, valamint az igénybevételéhez, használatához szükséges bármely ismeretre vonatkozó tájékoztatás.

A Grtv. 15. § (2) bekezdése szerint a Grtv. 7. §-ába ütköző reklám esetén a Tpv-t-ben meghatározottak szerint a bíróság, illetve a GVH jár el.

A Grtv. 17. § (3) bekezdése szerint a reklámozó indokolt esetben - az eset körülményeire való tekintettel, figyelemmel a reklámozó és az egyéb érdekelt törvényes érdekeire - a reklám ténybeli állításainak bizonyítására kötelezhető.

V.

A Tpv-t. III. fejezetének, és azon belül is a fogyasztómegtévesztésre alkalmas magatartás tilalmára vonatkozó előírásoknak az a rendeltetése, hogy annak a fogyasztói döntésnek a szabadságát védje, amely szükségképpen kíséri a fogyasztók áruválasztását. Ez a döntés piaci léptékben is befolyásolható, nem tilalmazott magatartás, de versenyjogellenessé válik,

ha tisztességtelensége megállapítható, mert a vásárlói kedvet fogyasztómegettévesztésre alkalmas magatartással kelti vagy fokozza, s így a fogyasztói érdeksérelem a fogyasztók versenytársaktól való jogellenes elvonásának csupán lehetősége miatt a versenytársak jogszerűtlen hátrányát is okozhatja.

Az önmagában nem tiltott befolyásolás versenyjogi értékelés alá kerülő szokásos formája a piaci tájékoztatás, mint piaci magatartás, amely tanúsításával a vállalkozások a fogyasztók vásárlási szándékát magukra, termékeikre kívánják irányítani.

A Versenytanács a közzétett piaci tájékoztatás jogszerűségét vizsgálva, a tájékoztatás tartalmát veti össze a Tpv. III. fejezetében foglalt tilalmakkal, amely törvény kiegészülve a Grtv-vel, kizárólag irányadó a döntéshozatalnál. A közzététel tényének azért van jelentősége, mert a közzététellel valósul meg a jogsértés, amelynek megállapíthatóságán valamely utólagos tájékoztatás, pl. a konkrét szerződés megkötésekor adott, esetleg rendszeresített tájékoztatás nem változtat, legfeljebb a szankcionálás körében értékelhető enyhítő körülményként.

Nemcsak a reklámoknak lehet versenyjogilag vizsgálható tájékoztatástartalma, hanem minden közlés egyébkénti rendeltetését nem érintően, hordozhat versenyjogilag értékelhető tartalmat, amennyiben a fogyasztók piaci körébe a fogyasztói döntés meghozatalát befolyásolni képes, rendszeresített tájékoztatást juttat.

A piaci közléssel keletkező versenyjogi felelősség alól a reklámozó nem mentesülhet a fogyasztó ésszerűségének parttalan számonkérésével, amely ésszerűség jogi határait a Tpv. 9. § vonja meg, mint az ésszerűen eljáró fogyasztó tájékoztatás-értelmezésének jelenleg hatályos jogszabályi mércéje.

A megettévesztést a Hpt. és a PSZÁF 15/2001. sz. ajánlása is tiltja. E rendelkezések, illetve esetleges megszegésükkel járó jogkövetkezmények, a jelen eljárás lefolytatásának és az OTP versenyfelügyeleti marasztalásának nem akadálya, minthogy a jelen eljárás versenyvédelmi rendeltetésű, s ezért a Versenytanács nem a pénzügyi szabályok megsértéséről dönt, továbbá nincs olyan kifejezett törvényi rendelkezés (Tpv. 1. §), amely a versenyjogi minősítést akadályozná.

Versenyjogi szempontból csak az áru, a szolgáltatás lényeges tulajdonságára vonatkozó, piaci hatást kiváltani képes tájékoztatásoknak van jelentősége. Az áruk, a szolgáltatások lényeges tulajdonságait a Tpv. 8. §-a példalódzóan sorolja fel, amelyek köre, meghatározása a konkrét árutól, szolgáltatástól függően változhat. Az a tulajdonság minősül versenyjogilag lényegesnek, amelynek jelentősége lehet a fogyasztók áruválasztása szempontjából.

A jelen eljárásban a hitelkeret biztosítása, a használat ellenértéke, az ügyfél anyagi terheinek alakulása, stb. a szolgáltatás lényeges tulajdonsága.

Függetlenül az áru, a szolgáltatás jellegétől, a reklámozó vállalkozás a fogyasztót döntésében befolyásolni akarja. E versenytanácsi álláspontot erősítette meg a Legfelsőbb Bíróság a Kf.IV.27.929/98. sz., Kf.V.27.188/99. sz., illetve a Fővárosi Bíróság 2K.36.717/94. sz. eljárásában.

Versenyjogilag nem várható el, hogy egy vállalkozás árujának, szolgáltatásának összes lényeges tulajdonságát közlésegy piaci tájékoztatásaiban, különösen ezek szokványos megnyilvánulási módjában, a reklámozásban, amely tartalmi és terjedelmi korlátait az adott reklámeszköz rendeltetése határolja be.

A versenyjogi értékeléshez szokásosan hozzátartozik az eljárással érintett áru, szolgáltatás jellegének meghatározása, amit a Versenytanács a jelen eljárásban sem hagyott figyelmen kívül. A hitelezés oly mértékben érinti általában és a sajátos magyar viszonyok között az egyén életének alakulását, hogy a tájékoztatással, s ezen belül a hivatal hatáskörébe tartozó piaci tájékoztatással szemben magasabb követelményeket kell állítani, mint kiskereskedelmi áru reklámozásánál, amellet, hogy az OTP-t közismert pénzüpiaci súlya példamutatásra predestinálja.

A jelen eljárásban ismertetett eszközök közül - amelyekben a kifogásolt magatartás tetten érhető, vagy azzal kapcsolatos - a Tpv. III. fejezete vonatkozásában az eljárásban megismert összes piaci tájékoztatást értékelni kellett egyenként, s azon belül is elemenként, valamint összefüggésében.

1. Egyes óriásplakátoknak, tv-reklámbeli tájékoztatásoknak versenyjogilag értékelhető tartalma önmagában nincs, mert ezek az OTP hitelkártyáira úgy hívják fel a figyelmet, hogy a termékek lényeges tulajdonságainak közlésébe nem bocsátkoznak (V/27/1.).

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az ilyen közléseket tartalmazó elemek, összefüggésben más népszerűsítési elemekkel, versenyjogilag közömbösek. Ugyanis az ilyen széles körű, tetemes költséggel járó (22. sz. irat), versenyjogilag nem is értékelhető mondanivalójú közlések fokozzák, nyomatékosítják az egyéb – akár versenyjogilag kifogásolható piaci közlések hatását – hiszen ráirányítják a fogyasztó figyelmét az amúgy is pénzüpiaci központi szereplő OTP-re és szolgáltatására.

Az időben egymást követő hirdetmények a hitelfelvétel számszaki feltételeit rögzítik, amelyeknek versenyjogilag értékelhető tartalma szintén nincs.

Figyelmen kívül marad az alkalmazottak egyedi, szóbeli felvilágosítása, mert ennek piaci jellege nincs.

2. Más reklámtájékoztatók visszatérő nyomtatékos tartalmi eleme az „akár 45 napig kamatmentesen használhatja hitelkeretét”, „ilyen jellegű költségeit akár 45 napig finanszírozza a bank”, „akár 45 napig kamatmentesen, egyébként csak havi 1,2% kamattal” kifejezés használat, amely bizonyos esetekben részletközlésekkel párosul, és az OTP további információ beszerzésére hívja fel a fogyasztókat (V/27/2. és V/27/4. sz. jegyzőkönyvi mellékletek).

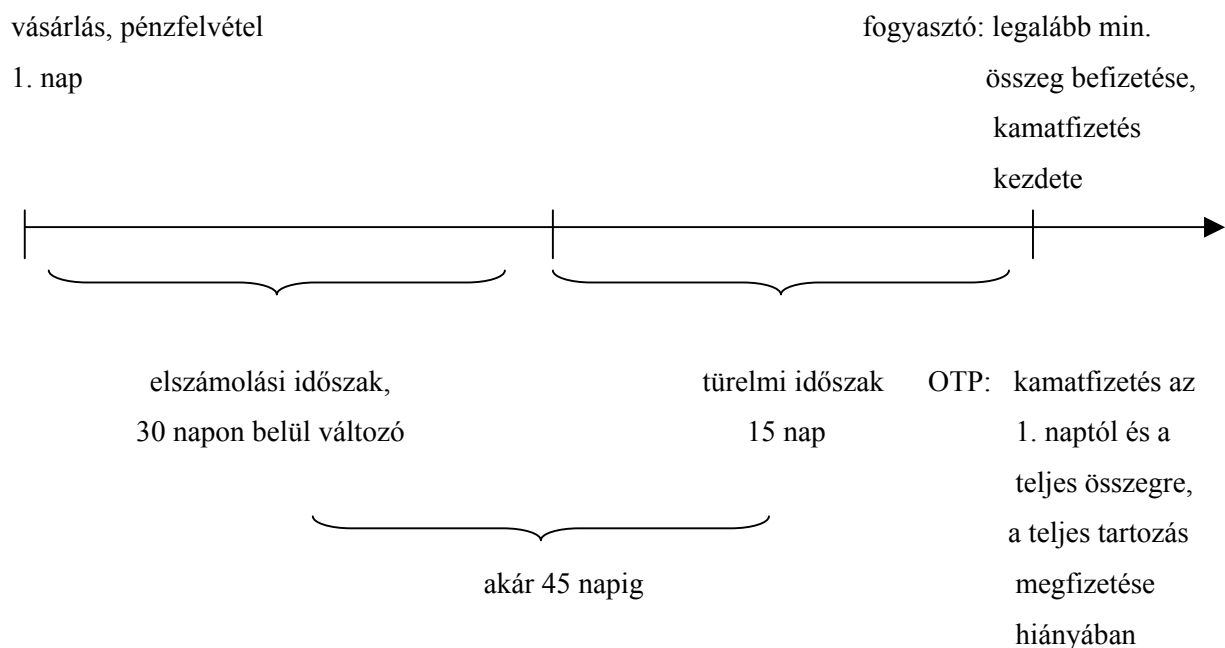
A Versenytanács a jogsértés megállapításánál abból indult ki, hogy a bankkölcsön jogi természetéhez tartozik a felvétel időpontjától számítottan a kamat, valamint az egyéb járulékos költségek, díjak fizetésének kötelezettsége. Azonban jogilag nem tiltott, hogy a pénzügyi intézmények a fogyasztók javára ettől egyoldalúan eltérjenek és szolgáltatásukat kevésbé terhes tulajdonságokkal ruházzák fel, s így vonzóbbá tegyék a fogyasztók számára, ami a piaci versenyben előnyükre válik. Ilyen eltérésnek minősül a kamatfizetés kezdő időpontjának a jogszabályi előírásnál kedvezőbb kitűzése, azaz hosszabb-rövidebb időre kamatmentesség biztosítása feltétellel vagy anélkül.

Az OTP eljárásbeli szolgáltatását kezdettől fogva az „akár 45 napig kamatmentesen használhatja hitelkeretét” és az ehhez tartalmilag hasonló egyéb kifejezésekkel kommunikálja, amely kitételeket a fogyasztók a Tpv. 9. § alapján úgy értelmezhetik, - mert az a hamis látszat, - hogy lehetőségük van automatikusan, feltétel nélkül maximum 45 napig kamat nélkül használni hitelkeretüket, s csak a határidő leteltétől kell kamatot fizetniük a felvett hitel után.

A Versenytanács álláspontja ellen felvethető, hogy a különféle bankkártyák taglalt térnyerése folytán a fogyasztóknak tisztában kell lenniük azzal, hogy a kamatmentesség automatizmusa életszerűtlen feltételezés. Ezzel a felvetéssel a Versenytanács nem ért egyet, mert egyrészt önmagában a hitelkeret folyamatos biztosítása nem is jelentéktelen ellenértékhez kötött, másrészt ha a fogyasztó tudhatná is, hogy az áruvásárlással kapcsolatos összes tartozását maximum 45 napon belül ki kell egyenlítenie, az a kamatmentesség megszerzéséhez elégtelen, amire viszont a kapott tájékoztatásokból életszerűen következtetni nem lehet.

Miután az „akár” szóhasználat értelmezése vitássá vált, kérdésként merült fel, hogy önmagában a kifogásolt mondatból levonható-e a hirdetett kamatmentesség valamilyen feltételhez kötése.

A Versenytanács szerint az „akár” szócska szokásosan valamely maximális lehetőséget fejez ki cselekvésre, tulajdonságra. Közkedvelt a reklámozásban, mert alkalmazása lehetőséget ad a versenyfelügyeleti eljárásokban gyakorta elmarasztalt megalapozatlan felsőfokú jelzőhasználat kikerülésére, helyettesítésére. Megalapozottságát a vizsgálat ellenőrizte és arról győződött meg, hogy a hirdetett kamatmentesség valóban legfeljebb 45 napig tartóan megszerezhető, ahogy az alábbi ábra mutatja, amelyen a Versenytanács egyúttal jelzi a szerinte lehetséges fogyasztói értelmezést és alatta az OTP által ténylegesen folytatott kamatmegfizetési gyakorlatot.

Ha mellőzzük a kamatmentesség hosszára utaló „akár 45 napig” félmondatot, a visszamaradt mondattörödékből (kamatmentesen használhatja hitelkeretét), kiviláglik a kamatmentesség okszerűen értelmezett automatizmusa. Az „akár” szócska használata a hitelkártya-használat automatikusan járó, vélt kamatmentességét erősíti, s jótékonyan elfedi azt a lényegét, hogy a kamatmentességnek feltétele van. A kamatmentesség hosszának hangsúlyozása értelmetlen annak folytán, hogy maga a kamatmentesség bizonytalan, mert feltételhez kötött.

Az OTP - termékismertető leporellóit kivéve - közérthetően a piacon nem közölte, hogy a kamatmentességnek egyáltalán feltétele van és milyen.

Mivel az OTP egyes kifogásolt közlései egy közlésen belül is halmozottak (V/27/4. sz. jegyzőkönyvi mellékletek) a Versenytanács nem elégedett meg annak feltárásával, hogy a

kamatmentességnek feltétele van, amit az OTP nem közölt, hanem a feltétel teljes tisztázására törekedett.

A kamatmentesség egyik megállapított feltétele a hitelkeret áruvásárlásra való költsége, de még az Üzletszabályzat szövegezése sem tér ki a hitelkereten belül a készpénzfelvétel és az áruvásárlás 30 napos elszámolási időszak belüli egymás melletti igénybevételének lehetőségére kamatmentességi szempontból. Csak annyit rögzít (VII.4. pont), hogy az adott elszámolási időszakban készpénzfelvétel nem történhet, bár az tisztázott, hogy készpénzfelvételre az OTP kamatmentességet nem biztosít.

Az áruvásárlásnak mint feltételnek, önmagából a reklámokból ki kellene derülnie, amit ha az OTP közöl is (V/27/4. sz. jegyzőkönyvi melléklet), fogyasztómegettévesztésre alkalmas, mert a közléssel ellentétben a kamatmentesség áruvásárlás esetén is csak akkor szerezhető - akár 45 napig tartóan - ha az ügyfél a hitelkeretét terhelő teljes tartozását határidőben megfizette.

A „hitelkeret felhasználás” kifejezés is magyarázatra szorul, hiszen valójában nemcsak az áruvásárlással oksági összefüggésben lévő tartozást kell érteni alatta, hanem a hitelkeretet a legtágabb értelemben véve sem terhelheti semmiféle késedelmes tartozás.

A „felhasznált hitelkeret”, mint az üzletszabályzat szerint is értelmezésre szoruló kifejezés megértése nem egyszerű. Versenyjogilag nem várható el, hogy a fogyasztó figyelmeztetésre vagy anélkül, a jogszerűtlen piaci közlés versenyjogszerűtlenségét további piaci információ felkutatásával maga küszöbölje ki, ráadásul úgy, hogy a további tájékozódás költségviseléssel járhat (Internet), nehézkes és a tájékoztatás nem közérthető. Éppen ezért a reklámokon túli, további információ felkínálása nem mentesíti az OTP-t a versenyjogi felelősség alól, sőt az javára az adott esetben még enyhítő körülményként sem szolgál.

Nincs adat arra, hogy az OTP jelenleg a tájékoztató leporellók terjesztése és az internet kivételével széles körű piaci tájékoztatást folytatna; az Amex Blue szolgáltatás teljes körű reklámkampányának vizsgálatára pedig kifejezetten nem került sor.

Összegezve az OTP jogsértő feltételközlését:

- nem közöl feltételt (V/27/2.)
- az áruvásárláshoz kötődő másik együttható feltételt jogsértően közli (V/27/4.)

A V/27/2. sz. és a V/27/4. sz. alatt összegyűjtött írásbeli bizonyítékokból egy-egy jellemző példa a jelen határozat melléklete a jogsértés szemléltetése érdekében.

Mivel a terméktájékoztató leporellók, az internet révén a kamatmentesség együttható kettős feltételének kikötése nehézségekkel ugyan, de megállapítható, a Versenytanács a kifogásolt magatartás jogsértésként való megállapításán túl (Tpvt. 8. § (2) bekezdés a) pont – Tpvt. 77. § (1) bekezdés d) pont) a kifogásolt magatartás folytatását nem tiltotta meg (Tpvt. 77. § (1) bekezdés f) pont).

A bíróság kiszabásra rányomta a bélyegét, hogy a jelentős pénzügyi szereplő OTP 2003. őszétől és 2004-ben, főleg annak első felében intenzíven, nyilvánvalóan a piacra lépéshez kapcsolódó ügyfélszerzés érdekében reklámozott üzleti titkot képező költséggel.

Az OTP kártyakibocsátása szerint 12,99 részesedik bizalmi szolgáltatásával azon a szűkebb piacon, amelyen gyanítható a szolgáltatásról adott versenytársi piaci tájékoztatások fogyasztómegettévesztésre alkalmassága. Mivel a bíráságnak a versenyjogi célok elérése érdekében érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt kell okoznia, amely visszatartó erejű (Legfelsőbb Bíróság Kf.I.25.217/1993., Kf.II.27.096/1995., Kf.III.27.599/1995), a Versenytanács a rendelkező részben írt összegű bírságot szabta ki.

A határozat elleni Tpvt. szerinti jogorvoslati jogot a 83. §-a biztosítja az OTP számára.

Budapest, 2006. október 3.

OTP Hitelkártya Jöhet bármi!

Akár 45 napig kamatmentesen,
egyébként csak **havi 1,2%** kamattal.

0 11111

THM: 15,38% – az 50%-os kedvezményel – 2004. június 30-áig
www.otpbank.hu

OTP HITELKÁRTYA

„A házibuliban mindig a lakás legértékesebb tárgyát verik le a haverok.”

Hammer tapasztalata

OTP Hitelkártyával minden váratlan helyzetet megoldhat!

Könnyen kihasználhatja a legjobb lehetőségeket, vagy megoldhat egy váratlanul felmerülő problémát.

Hitelkártyájával díjmentesen – és akár 45 napig kamatmentesen – vásárolhat, **2004. június 30-áig pedig egyéb tranzakciói után is csak havi 1,2% kamatot számítunk fel.** Ha most igényel OTP Hitelkártyát, 2004. június végéig díjmentesen vehet fel készpénzt az OTP Bankjegy-automatáknál, és a számla zárlati díját sem számítjuk fel.

OTP HITELKÁRTYA.

JÖHET BÁRMI!

akció

Ha a 45 napos periódus végéig a vásárlásra költött összeget teljes egészében visszafizeti, akkor költsége kamatmentes volt.

THM: 15,38% – az 50%-os kedvezménnyel – 2004. június 30-áig

www.otpbank.hu

OTP HITELKÁRTYA

